

Anneriek van Heugten
met illustraties van Rachelle Meyer

Het appelkistje

een kerstverhaal

delubas

Paul?’ Leo’s stem galmt door het stille, hoge kerkgebouw. Langzaam loopt hij tussen de banken door over het middenpad, in de richting van het altaar. Buurman Paul is nergens te bekennen. In een van de dwarsbeuken van de kerk staat een deur open die toegang geeft tot een stenen wenteltrap. Als Leo de trap wil opklimmen, komt Paul net naar beneden met een paar planken in zijn armen.

Al jaren bouwt buurman Paul een week voor Kerstmis de kerststal op in de kerk, samen met een vriend. Maar dit jaar kon die vriend niet meer. Zijn gezondheid was te slecht geworden. Toen vroeg Paul of Leo hem wilde helpen. Dat wilde Leo wel. Hij vindt bouwen en timmeren leuk. Bovendien is buurman Paul erg aardig.

‘Ha, daar is mijn assistent,’ begroet Paul hem vrolijk. ‘Fijn dat je er bent. Ik ben alvast begonnen.’

‘Hoi Paul,’ zegt Leo. Hij kijkt nieuwsgierig rond. ‘Zeg maar wat ik moet doen.’ ‘Er staan een paar balen stro in het voorportaal. Die moeten naar binnen,’ zegt Paul. ‘En daarna kun je helpen met planken naar beneden dragen. Ze liggen op de zolder hier boven de dwarsbeuk. Maar kijk uit op de trap, hè!’ ‘Komt goed!’ roept Leo, en hij gaat aan de slag. Hij sleept de balen stro de kerk in. Daarna helpt hij Paul de rest van de planken van de zolder te halen, en ook de rietmatten voor het dak van de kerststal. Hij houdt de planken vast terwijl Paul de stal in elkaar timmert. Zelf mag hij ook een paar planken vast-timmeren. Ten slotte leggen ze samen het rieten dak op de stal en verspreiden ze het stro over de bodem.

Tevreden kijken ze naar het resultaat van hun werk. Paul klopt Leo op zijn schouder. ‘Je bent een prima hulp,’ zegt hij goedkeurend. ‘Nu even pauze voor we de beelden van de zolder halen. Ik heb wat lekkers meegebracht.’ Terwijl ze op de voorste kerkbank zitten te genieten van een wafel en warme chocolademelk uit Pauls thermoskan, rinkelt Pauls mobiel. Hij neemt op.

‘Wat?’ roept hij uit. ‘Waar? Hoe... Ik kom eraan!’ Zenuwachtig steekt hij de mobiel terug in zijn zak. ‘Anna heeft een ongeluk gehad met haar fiets,’ zegt hij. ‘Ik moet direct naar het ziekenhuis.’

‘Oei,’ schrikt Leo. Anna is de vrouw van Paul. ‘Is het erg?’

Paul is al onderweg naar het schakelbord naast de hoofdingang om het licht in de kerk uit te doen. ‘Ze gaan haar zo opereren,’ roept hij over zijn schouder. Hij wenkt Leo. ‘Kom snel, dan kan ik afsluiten. We zetten vanavond of morgen de beelden wel in de stal.’

Buiten draait hij de zware kerkdeur op slot en duwt de sleutel in Leo’s hand.

‘Wil jij die bij de pastorie gaan afgeven? Dan kan ik gelijk weg.’

Leo knikt beduusd. ‘Eh, ja, ja, natuurlijk.’

Paul haast zich naar zijn auto en scheurt ervandoor. Leo staart naar de sleutel in zijn hand. Dan krijgt hij een idee. De beelden... Zou hij die niet gewoon in zijn eentje in de kerststal kunnen zetten? Hij heeft best gezien dat Paul die smalle wenteltrap niet meer zo soepel op- en afgaat. Bovendien heeft Paul nu wel wat anders aan zijn hoofd. Zou het geen mooie verrassing zijn als straks de kerststal helemaal klaar is?

Een paar minuten later staat Leo weer op de zolder boven de dwarsbeuk. De kerstbeelden van aardewerk worden bewaard in houten kisten, beschermd door een laag houtsnippers. Heel voorzichtig tilt hij een herder een stukje omhoog. Het beeld is niet echt zwaar. De figuren zijn vast hol vanbinnen. En zó groot zijn ze niet. Een meter of zo. De schapen zijn nog kleiner. Daar kan hij mee beginnen. Het zal wel lukken. Als hij maar voorzichtig is. Met een schaap tegen zijn borst geklemd, gaat hij voetje voor voetje de wenteltrap af. Even later staat hij veilig beneden. Opgelucht zet hij het beeld op de vloer, gaat weer naar boven en haalt een tweede en een derde schaap. Als hij daarna met de kribbe de trap afkomt, gaat het mis.

Hoe goed het de vorige keren ook ging, nu verstapt hij zich op de onregelmatige, uitgesleten traptreden en verliest hij zijn evenwicht. Hij moet de kribbe loslaten om houvast te zoeken. Met een hels kabaal slaat de kribbe kapot tegen de stenen treden. Honderden scherfjes aardewerk springen als vlooien alle kanten op. Leo kan niks doen, behalve stijf van schrik toekijken.

Een half uur later zit Leo thuis trillend op een stoel aan de keukentafel. Hij is als een gek naar huis gefietst. De sleutel van de kerk zit nog in zijn jaszak. 'Ik kon er niks aan doen, mama,' snikt hij. 'Echt niet! Ik wou alleen maar helpen.' Als hij denkt aan de ravage in de kerk, begint hij weer hardop te huilen.

Mama wrijft troostend over zijn rug. 'Het was een ongeluk, schat. Ik ben al lang blij dat jij niet van de trap gevallen bent. Anna heeft minder geluk gehad. Ik hoop maar dat ze niet ernstig gewond is.'

'Wat moet ik nou doen? Moet ik die kribbe betalen? Zo veel geld heb ik nooit.'

Mama trekt hem overeind. 'We gaan eerst terug naar de kerk en we ruimen de troep op. Daarna gaan we naar de pastoor om alles uit te leggen. En maak je niet druk over de schade. Daar zijn we voor verzekerd.'

Leo zucht. 'Maar waar moet het kindje Jezus dan in liggen? Hij kan toch niet zomaar op de grond?'

'Dat zien we later wel. Kom nu maar.' Mama trekt haar jas aan en zwaait met haar autosleutels.

Een paar dagen later voelt Leo zich niet meer zo slecht. De pastoor vond het heel jammer dat de kribbe kapot was, maar hij was niet boos geworden. 'Je bedoeling was goed,' zei hij. 'Daar gaat het om.' Paul had ongeveer hetzelfde gezegd. Maar hij zei er ook bij dat het eigenlijk niet zo slim was geweest van Leo om zelf met die beelden te gaan sjouwen.

Gelukkig gaat het met Anna al beter. Ze moet nog wel in het ziekenhuis blijven, maar ze is buiten levensgevaar.

Leo heeft de pastoor beloofd dat hij zelf een nieuwe kribbe zal timmeren, met hulp van Paul. Daarom keert hij nu het schuurtje achter in de tuin binnenste-buiten, op zoek naar geschikt materiaal.

Zijn oog valt op een oud appelkistje. Zou dat geen kribbe kunnen worden? In het kistje zitten bloemknollen die in de lente weer de tuin in moeten. Nou, die moet mama dan maar ergens anders in doen. Hij schudt het kistje leeg en rent ermee naar de bureu. Hij wil Paul direct over zijn idee gaan vertellen. Maar Paul is niet thuis. Die zit natuurlijk bij Anna in het ziekenhuis. Daar zit hij bijna de hele dag.

Leo wil het liefst onmiddellijk gaan timmeren, maar hij durft niet wéér in zijn eentje te beginnen. Stel dat hij iets verkeerd afzaagt, dan heeft hij het opnieuw verknald. Maar het is over vier dagen al Kerstmis. Als Paul hele dagen in het ziekenhuis zit, wanneer moeten ze dan de kribbe maken?

Leo bijt op zijn lip. Dan neemt hij een besluit. Mama is even naar oma, dus hij schrijft een briefje voor haar. Daarna bindt hij het appelkistje achter op zijn fiets en rijdt ermee naar het ziekenhuis.

*H*oi Paul, hoi Anna,' zegt Leo, als hij de kamer binnenkomt waar Anna ligt.

'Hé, dag Leo,' begroet Anna hem. 'Wat lief dat je me komt opzoeken. Kijk, mevrouw Van Bremen,' zegt ze tegen de oude dame in het bed naast haar.

'Dit is onze lieve buurjongen, Leo. Ik heb u al over hem verteld.'

'Ach ja, de jongen van de kerststal,' glimlacht mevrouw Van Bremen. 'Die zo'n pech had.'

Leo wordt er verlegen van. 'Hm... eh... ik... eh... gaat het goed met je, Anna?' vraagt hij snel.

‘Gelukkig wel,’ zegt Anna. ‘Ik denk dat ik Kerstmis thuis kan vieren.’

‘Dat is fijn,’ zegt Leo.

‘Wat heb je meegebracht?’ vraagt Paul.

‘O, eh... dat is een appelkistje. Ik dacht, daar kunnen we een kribbe van maken. Als we de hoeken wat afzagen en er een onderstel onder timmeren. En dan schilderen en wat stro erin om het af te maken.’

Paul knikt. ‘Dat is een goed idee. Maar waarom breng je dat kistje helemaal mee naar hier, gekkie? Je had me dat toch ook vanavond kunnen laten zien?’

Leo voelt zich ineens een beetje opgelaten. Het ziet er vast heel stom uit, zoals hij hier staat met dat oude, vieze appelkistje.

‘Leo, mag ik dat kistje eens van dichtbij zien?’

Leo draait zich om. Mevrouw Van Bremen kijkt hem bijna smekend aan.

‘Eh, ja hoor, mevrouw,’ zegt Leo verbaasd. Hij loopt naar haar toe. Ze steekt haar hand uit en streelt zachtjes over de zwarte letters die op de zijkant van het appelkistje staan. Ze zijn nog net leesbaar. ‘J. van Dijk, Kapelle,’ leest ze fluisterend. Ze schudt langzaam haar hoofd. ‘Hoe is het mogelijk.’ Leo ziet tranen in haar ogen.

Zonder Leo aan te kijken begint ze te vertellen. ‘Ik kom oorspronkelijk uit Kapelle. Mijn vader heette Jo van Dijk. Hij was fruitteiler. Appels en peren hadden we, en in de zomer ook kersen. Toen ik vijftien was, overleed mijn vader. Er waren schulden. Het bedrijf werd verkocht, met alle spullen en machines erbij. Later kreeg mijn moeder spijt dat er niets bewaard gebleven was wat aan mijn vaders bedrijf herinnerde. Ik heb nog wel gezocht, maar ik heb nooit meer iets gevonden. En nu kom jij met dit kistje. Dit moet er eentje van mijn vader zijn geweest. Wie had dat gedacht. Na zeventig jaar...’

De tranen lopen nu echt over de wangen van de oude mevrouw. Leo weet niet wat hij moet zeggen. Hij kijkt onzeker naar Anna en Paul. Anna zit stil in bed met de vingers van haar rechterhand voor haar mond.

Paul trekt zijn wenkbrauwen op en beweegt zijn hoofd, alsof hij Leo wil aansporen. En ineens weet Leo wat hij moet doen. Hij zet het kistje op de stoel naast het bed van de oude dame.

‘Het kistje is voor u,’ zegt hij. ‘Wij vinden wel iets anders om een kribbe van te maken, hè Paul?’ Paul glimlacht en knikt. ‘Ja hoor.’

Mevrouw Van Bremen pakt Leo’s hand en knijpt erin. ‘Dank je wel, Leo,’ fluistert ze.

‘Ik heb een idee,’ zegt Anna opeens. ‘Zou het niet mooi zijn als juist dit appelkistje in de kerststal komt te staan? Gewoon zoals het is? Het maakt eigenlijk toch niet uit hoe de kribbe eruitziet? Het verhaal erachter, dat is waar het om gaat.’

‘Ja!’ roept Leo. ‘Dan kunt u het na de kerst mee naar huis nemen. Vindt u dat goed, mevrouw Van Bremen?’

‘Mijn vaders appelkistje in de kerststal... wat geweldig,’ zegt mevrouw Van Bremen met een grote glimlach. ‘Mijn kerst kan nu al niet meer stuk.’

Als Leo later samen met Paul door de hoofdingang van het ziekenhuis naar buiten loopt, voelt hij zich zo licht als een veertje. Hij stoot Paul aan en zegt vrolijk: ‘Toch maar goed hè, dat ik dat kistje heb meegenomen naar het ziekenhuis!’

© Uitgeverij Delubas, Drunen | www.delubas.nl
Auteur: Anneriek van Heugten | Illustrator: Rachelle Meyer
Redactie: Marjolein Wennekers | Vormgeving: Carla van Dijk
Alle rechten voorbehouden.

